Vogeltellingen in de Van Pallandtpolder en de Martina Corneliapolder in 2023

Frank Majoor

Sovon-rapport 2023/92

Sovon

Vogeltellingen in de Van Pallandtpolder en de Martina Corneliapolder in 2023

Frank Majoor

Sovon-rapport 2023/92
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van Landbouwbedrijf Wesdorp DGA

Sovon

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2023

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Landbouwbedrijf Wesdorp DGA.

Wijze van citeren: Majoor F. 2023. Vogeltellingen in de Van Pallandtpolder en de Martina Corneliapolder in 2023. Sovon-rapport 2023/92. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's omslag: Thijs Glastra

ISSN-nummer: 2212 5027
Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

1. Inleiding 6

2. Beschrijving van het gebied 7

3. Werkwijze 9
3.1. Methode & veldwerk 9
3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens 9
3.3. Weersomstandigheden 10
3.4. Foutenbronnen 10

4. Resultaten 11
4.1. Broedvogels in de Van Pallandtpolder 11
4.1.1. Nestbescherming & nestonderzoek 11
4.2. Broedvogels in de Martina Corneliapolder 13
4.3. Overwinterende vogels 13

5. Conclusies 14
5.1. Broedvogels 14
5.2. Overwinterende vogels 14

6. Literatuur 15

Bijlagen 16

1. Inleiding

In 2023 is de Van Pallandtpolder voor de derde keer gekarteerd op broedvogels (zie Majoor 2021, Majoor 2022). Tevens is in 2023, net als in 2022, de daarnaast gelegen Martina Corneliapolder geteld als referentiegebied. In beide gebieden zijn in de periode augustus 2022 t/m april 2023 ook maandelijks tellingen uitgevoerd van overwinterende vogels.

De Van Pallandtpolder is een akkergebied van 75 ha groot en is een proeftuin voor duurzame en innovatieve landbouw. De grond hiervoor is ter beschikking gesteld door de gemeente Goeree-Overflakkee. In 2021 is begonnen met de omvorming van grootschalige intensieve landbouwpercelen naar strokenlandbouw (zie figuur 1) ten behoeve van natuurinclusieve kringlooplandbouw.
De Martina Corneliapolder is qua ligging en grootte (85 ha) vergelijkbaar met de Van Pallandtpolder. De kavelgrootte en de gewassen in de Martina Corneliapolder zijn vergelijkbaar met de meeste andere gangbare polders in de omgeving.

Het project in de Van Pallandtpolder betreft een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) pilot Kringlooplandbouw van Landbouwbedrijf Wesdorp en v.o.f. Groeneveld in samenwerking met het Louis Bolk Instituut, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Van Iperen BV en Groenendijk Agro. Natuur en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee (NLGO) helpt mee met inventarisatie van vlinders, planten en vogels.

De vogeltellingen zijn uitgevoerd om de ontwikkelingen in de aantallen broedvogels en overwinterende vogels nauwgezet te kunnen volgen, zodat de invloed van het nieuwe beheer in de Van Pallandtpolder kan worden vastgesteld. Bij voortgang van het project zullen deze tellingen de komende jaren worden voortgezet.

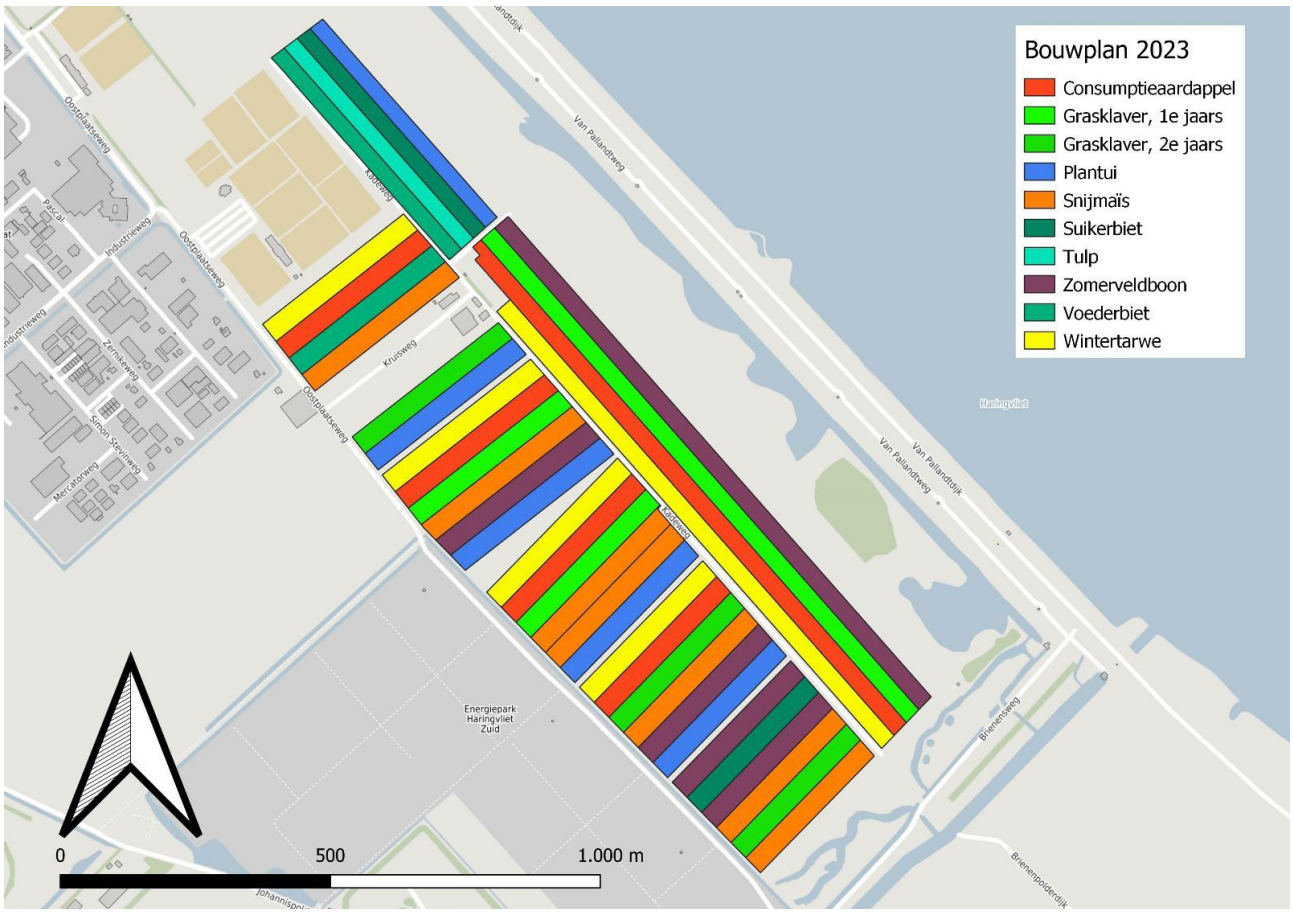

Figuur 1. Strokenlandbouw Van Pallandtpolder 2023.

2. Beschrijving van het gebied

Het onderzoeksgebied Van Pallandtpolder (75 ha) is gelegen ten oosten van Middelharnis (figuur 2). Het gebied bestaat uit een open polder, met een erf in het noordelijk deel. Aan de noordwestkant wordt het gebied begrensd door het industrieterrein van Middelharnis en een zonne- en windmolenpark. Aan de noordoostkant wordt het gebied begrensd door een smal natuurgebied van Staatsbosbeheer met daarachterlangs de dijk van het Haringvliet. Met ingang van 2021 is in de Van Pallandtpolder gestart met strokenteelt ten behoeve van natuurinclusieve kringlooplandbouw (zie figuur 1).

De Martina Corneliapolder (85 ha) ligt ten zuidoosten van Middelharnis (figuur 2). Het gebied bestaat uit een open polder, met een erf in het zuidelijk deel. Zowel aan de zuidwestkant als aan de noordoostkant staan enkele windmolens. Aan de noordoostkant ligt de dijk van het Haringvliet en aan de zuidkant ligt de (oude) zeedijk. De kavelgrootte en de gewassen in de Martina Corneliapolder zijn vergelijkbaar met de meeste andere gangbare polders in de omgeving. De eigenaar van het gebied heeft toestemming gegeven om vogeltellingen uit te voeren en de gegevens als referentie voor de Van Pallandpolder te gebruiken.

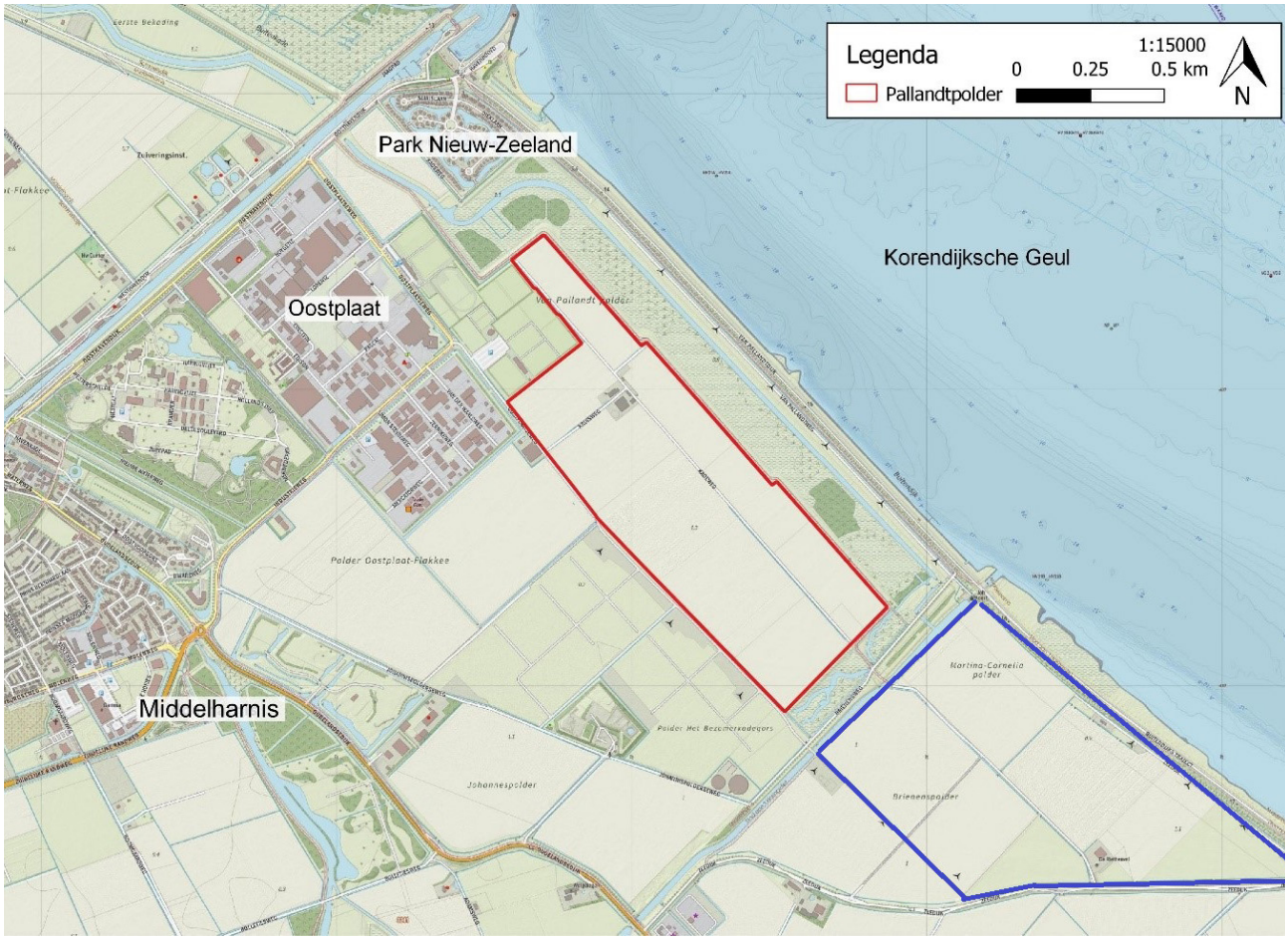

Figuur 2. Ligging en begrenzing Van Pallandtpolder (rood) en Martina Corneliapolder (blauw).

Met deze beelden wordt het contast tussen de strokenteelt in de Van Pallandpolder en de intensievere grootschalige teelten in de Martina Corneliapolder duidelijk weergeven. Bovenste foto Van Pallandtpolder (Thijs Glastra op 10 juni 2023) en de onderste foto Martina Corneliapolder (Kees van 't Zelfde op 3 juni 2023).

3. Werkwijze

3.1. Methode & veldwerk

De vogeltellingen zijn uitgevoerd door Kees van 't Zelfde, Désirée Verhagen en Adrie van Klinken. Alle als lid van NLGO. Met aanvullende waarnemingen van Rik Waenink & Frank Majoor.

De wintervogeltellingen zijn uitgevoerd door alle percelen maandelijks af te lopen en alle aanwezige vogels te noteren. De broedvogeltellingen zijn uitgevoerd volgens de methode van het Broedvogel Monitoring Project (BMP), beschreven in onder meer Vergeer *et al.* (2016). Deze werkwijze is gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitgaat naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen. In totaal zijn in beide gebieden van begin april tot eind juni zeven integrale bezoeken gebracht om de verspreiding van alle aanwezige broedvogelsoorten in kaart te brengen. Beide gebieden zijn steeds op dezelfde ochtend bezocht, eerst de Van Pallandpolder en aansluitend de Martina Corneliapolder (zie tabel 1). De enige uitzondering was het eerste bezoek op 28 maart, dat vooral gericht was op het zoeken van kievitnesten in de Van Pallandpolder.

3.2. Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn alle waarnemingen via de AviMap app op kaart ingetekend. Voor iedere waarneming is de soort, locatie, datum en in de broedtijd ook de broedcode vastgelegd. De broedvogelwaarnemingen zijn automatisch geclusterd aan de hand van de BMP-criteria. Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar de resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral op eventuele fouten of onnauwkeurigheden bij invoer in het veld. Het databestand is door Frank Majoor van Sovon zorgvuldig gecontroleerd. De resultaten van de kartering zijn zichtbaar gemaakt op de verspreidingskaarten, die als bijlage bij dit rapport zijn opgenomen. Vermeldenswaardig is verder dat ook alle onderliggende waarnemingen digitaal beschikbaar zijn.

Tabel 1. Bezoektijden broedvogeltellingen in de Van Pallandtpolder en Martina Corneliapolder in 2023.

Ronde	Datum	Begin	Eind	Opmerking	Teller
1	28-mrt	13:30	16:15	Deelbezoek Van Pallandpolder	Frank Majoor & Adrie van Klinken
2	11-apr	06:15	10:30	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde & Adrie van Klinken
3	25-apr	06:15	09:30	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde & Adrie van Klinken
4	3-mei	06:00	09:30	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde
5	16-mei	06:00	09:30	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde & Adrie van Klinken
6	25-mei	06:10	11:55	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde & Désirée Verhagen
7	3-juni	05:10	09:30	Volledige ronde	Kees van 't Zelfde
8	28-juni	07:30	10:50	Volledige ronde	Rik Waenink
9	24-juli	13:00	14:00	Deelbezoek	Kees van 't Zelfde

3.3. Weersomstandigheden

De winter van 2023 was gemiddeld genomen zacht. Tussen 12 en 18 december echter was het venijnig koud en aan het einde van deze periode kon er geschaatst worden op veel van de grote open wateren. Doordat het een vrij korte periode betrof en deze niet gepaard ging met sneeuw, is het niet waarschijnlijk dat de voorjaarsaantallen van standvogels hierdoor sterk zijn beïnvloed. Gedurende de winter viel op de meeste plekken een normale hoeveelheid neerslag, waardoor de grond- en oppervlaktewaterstanden in het voorjaar weer redelijk op peil waren na de droge zomer van 2022. Maart en april waren zeer nat, waardoor er geen vroege verdroging optrad, zoals in de afgelopen jaren vaak het geval was. Na begin mei echter, regende het nauwelijks en deze droge periode zette zich voor tot begin juli. Vanwege de ruime waterbuffer leidde dit waarschijnlijk niet tot problemen voor watervogels. Dagelijkse details van het weer in het voorjaar van 2023 zijn terug te vinden in figuur 3.

3.4. Foutenbronnen

Mede dankzij de goede toegankelijkheid van het onderzoeksterrein, kon een goed beeld worden verkregen van de aanwezige vogels. De tellingen werden zo veel mogelijk uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden. Maar tijdens de twee BMP bezoeken in april waren de weersomstandigheden minder gunstig. Ook tijdens de wintertellingen van oktober 2022 en februari 2023 waren de weersomstandigheden minder gunstig.

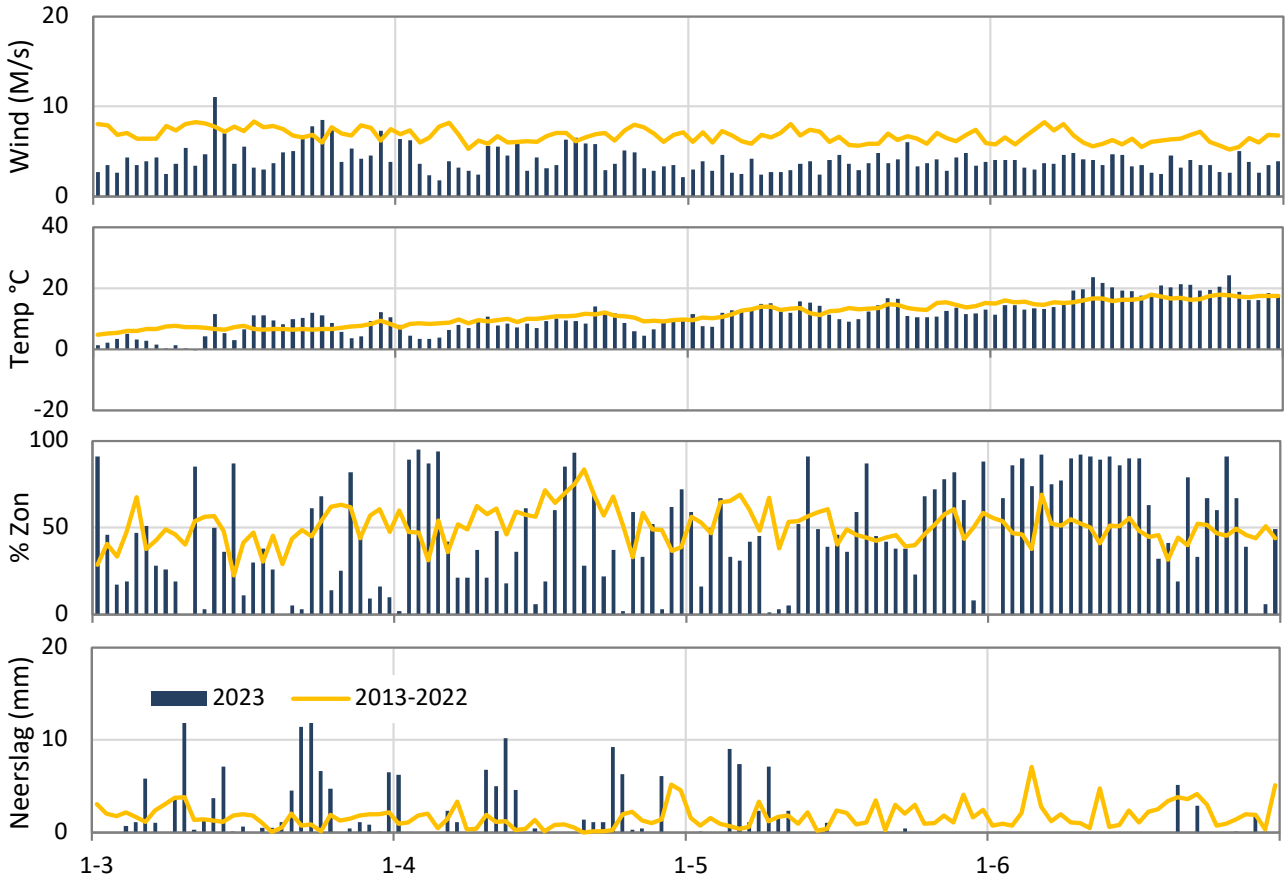

Figuur 3. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonneschijn en hoeveelheid neerslag per dag in het voorjaar van 2023 op weerstation Hoek van Holland (Bron: KNMI).

4. Resultaten

4.1. Broedvogels in de Van Pallandtpolder

In tabel 2 worden de resultaten van de broedvogelinventarisatie in de Van Pallandtpolder in 2021, 2022 en 2023 gepresenteerd. In 2021, 2022 en 2023 zijn resp. 16, 26 en 29 soorten vastgesteld. In deze drie jaren samen gaat het om totaal 39 verschillende soorten. Vijf van deze broedvogelsoorten staan op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). De toename van broedvogels wordt deels veroorzaakt door het invoeren van de strokenteelt met grote diversiteit aan gewassen. Dat geld zeker voor soorten als Fazant, Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en Graspieper. Daarnaast komt de toename deels door toevalligheden, bijvoorbeeld doordat meer riet in de sloten in 2022 heeft gezorgd voor meer Kleine Karekieten. De opvallende toename van de Kievit in 2023 is te verklaren door het uitsrooien van bokashi op een deel van de percelen. De Kieviten maakten hier dankbaar gebruik van bij het bouwen van hun nest. Echter spelen ook de toegenomen gebiedskennis en ervaring van de tellers met de BMP-telmethode mogelijk een positieve rol. Voor de ruimtelijke weergave van de territoria wordt verwezen naar bijlage 1

4.1.1. Nestbescherming & nestonderzoek

Naast de tellingen van de territoria zijn in 2023 in de Van Pallandtpolder wederom de nesten van Kievit en Scholekster opgezocht om deze te 'sparen' tijdens werkzaamheden op het land. Van de zes paar Scholekster zijn alle nesten succesvol uitgekomen. De nesten van tien paar Kievit zijn gemarkeerd en op één na succesvol uitgekomen. Tevens zijn in 2023 in het kader van onderzoek aan het foerageergedrag van Veldleeuwerik en Gele Kwikstaart in strokenteelt (promotie onderzoek Wageningen University & Research) de nesten van deze soorten opgezocht en beschermd. Het ging daarbij om zes nesten van Veldleeuwerik en 24 nesten (inclusief vervolglegsels) van Gele Kwikstaart. Bij de Gele Kwikstaart was er sprake van zeer hoge predatiedruk. Slechts drie nesten zijn succesvol uitgekomen. Bij de andere soorten speelde predatie niet of nauwelijks een rol. De nestgegevens zijn ingevoerd in de AviNest app en geüpload naar de Nestkaarten database van Sovon. Alle nesten zijn gemarkeerd met een bamboestok en indien van toepassing gespaard bij werkzaamheden.

Scholekster in de Van Pallandtpolder, 2023 (Foto: Thijs Glastra)

Tabel 2. Aantal territoria van de waargenomen broedvogels in de Van Pallandtpolder in 2021, 2022 en 2023. Tevens is aangemerkt welke soorten op de Rode Lijst staan met hun status.

Soort	Rode Lijst	Territoria 2021	Territoria 2022	Territoria 2023
Bergeend		0	1	1
Boomkruiper		0	0	1
Bosrietzanger		0	0	1
Ekster		0	1	0
Fazant		0	6	5
Gekraagde Roodstaart		0	0	1
Gele Kwikstaart	Gevoelig	0	6	14
Grasmus		1	0	0
Graspieper	Gevoelig	2	5	7
Grauwe Gans		0	0	6
Groene Specht		0	0	1
Heggenmus		0	1	0
Holenduif		0	0	1
Kievit		4	4	10
Kleine Karekiet		5	18	13
Kleine Plevier		0	0	1
Knobbelzwaan		1	0	0
Koolmees		0	3	2
Krakeend		0	1	0
Kuifeend		1	2	1
Meerkoet		2	4	5
Merel		1	2	1
Patrijs	Kwetsbaar	0	1	0
Pimpelmees		0	1	0
Putter		0	2	3
Rietgors		1	3	0
Rietzanger		0	1	1
Scholekster		3	5	6
Slobeend	Kwetsbaar	1	0	0
Tjiftjaf		1	2	1
Tuinfluiter		0	0	1
Veldleeuwerik	Gevoelig	0	1	6
Vink		0	1	3
Waterhoen		1	0	1
Wilde Eend		3	6	6
Witte Kwikstaart		2	1	2
Zanglijster		0	1	0
Zwarte Kraai		1	0	1
Zwartkop		0	1	1

4.2. Broedvogels in de Martina Corneliapolder

In tabel 3 worden de resultaten van de broedvogelinventarisatie in de Martina Corneliapolder in 2022 en 2023 gepresenteerd. In totaal werden in 2022 21 soorten vastgesteld, en in 2023 waren dat er 19. In totaal gaat het in beide jaren samen om 29 verschillende soorten. Zes van deze broedvogelsoorten staan op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). Voor de ruimtelijke weergave van de territoria wordt verwezen naar bijlage 2.

Tabel 3. Aantal territoria van de waargenomen broedvogels in de Martina Corneliapolder in 2022 en 2023. Tevens is aangemerkt welke soorten op de Rode Lijst staan met hun status.

Soort	Rode Lijst	Territoria 2022	Territoria 2023
Boerenzwaluw	Gevoelig	0	3
Ekster		0	1
Fazant		1	2
Gele Kwikstaart	Gevoelig	1	4
Graspieper	Gevoelig	0	3
Grasmus		1	0
Grauwe Gans		0	1
Holenduif		1	0
Houtduif		0	1
Huiszwaluw	Gevoelig	48	38
Kievit		1	1
Kleine Karekiet		2	2
Koolmees		1	2
Krakeend		1	1
Kuifeend		1	0
Meerkoet		4	4
Merel		1	0
Middelste Zaagbek	Gevoelig	0	1
Patrijs	Kwetsbaar	1	1
Pimpelmees		2	0
Putter		0	1
Rietzanger		1	1
Scholekster		0	1
Vink		1	0
Wilde Eend		2	3
Witte Kwikstaart		3	1
Zanglijster		2	0
Zwarte Kraai		1	0
Zwartkop		3	0

4.3. Overwinterende vogels

De wintervogeltellingen zijn uitgevoerd door alle percelen maandelijks af te lopen en per perceel alle aanwezige vogels te noteren. Deze tellingen zijn in winter 2021/22 voor het eerst uitgevoerd. De Van Pallandtpolder is maandelijks geteld van oktober 2021 t/m maart 2022 en van juli 2022 t/m april 2023. De Martina Corneliapolder is maandelijks geteld van november 2021 t/m maart 2022 en van augustus 2022 t/m april 2023. De verschillen in aantal soorten en aantallen vogels zijn groot. In de Van Pallandtpolder zijn 67 soorten geteld (in 16 tellingen) en in de Martina Corneliapolder 36 soorten (in 14 tellingen). In de Van Pallandtpolder springen met name de aantallen zaadeters (vinkachtigen en mussen) er uit, die worden aangetrokken door de wintervoedselveldjes. Deze grote aantallen vogels trekken op hun beurt weer roofvogels als Sperwer en Blauwe Kiekendief aan. Ook de ganzen zijn in de Van Pallandtpolder ruim vertegenwoordigd. Deze worden aangetrokken door het relatief hoge aantal wintergroene percelen. De aantallen Brandganzen zijn in beide winters vergelijkbaar. Maar het aantal Grauwe Ganzen was in winter 2022/23 veel hoger dan in winter 2021/22.

Voor een overzicht van alle getelde vogels per maand in de Pallandtpolder zie bijlage 3 en voor de Martina Corneliapolder zie bijlage 4.

Putter op zonnebloem in wintervoedselveld Van Pallandtpolder, januari 2023 (Foto: Kees van 't Zelfde)

5. Conclusies

5.1. Broedvogels

In de Van Pallandtpolder zijn in 2021, 2022 en 2023 resp. 16, 26 en 29 soorten vastgesteld. In deze drie jaren samen gaat het om totaal 39 verschillende soorten. Er is ten opzichte van de nulmeting in 2021 en ten opzichte van de telling in 2022 zowel een toename in het aantal soorten vastgesteld als een toename van het aantal territoria. Vijf van de broedvogelsoorten staan op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). De toename wordt deels veroorzaakt door het invoeren van de strokenteelt met grote diversiteit aan gewassen, maar ook deels door toevalligheden; bijvoorbeeld doordat meer riet in de sloten heeft gezorgd voor meer Kleine Karekieten. In de Martina Corneliapolder zijn in 2022 21 soorten vastgesteld en in 2023 waren dat er 19. Zes van deze soorten staan op de Rode Lijst (van Kleunen *et al.* 2017). De Van Pallandtpolder is qua broedvogels dus duidelijk veel soortenrijker dan de Martina Corneliapolder. En ook het aantal territoria van veel soorten is duidelijk hoger in de Van Pallandtpolder.

Naast de tellingen in de Van Pallandtpolder is het in 2023 wederom gelukt om nesten van Kievit en Scholekster te ‘sparen’ tijdens werkzaamheden op het land. Alle zes gemarkeerde scholeksternesten en negen van de tien kievitnesten kwamen succesvol uit. Tevens zijn in 2023 de nesten van Veldleeuwerik en Gele Kwikstaart opgezocht en beschermd, hoewel bij Gele Kwikstaart sprake was van zeer hoge predatiedruk. Slechts drie van de 24 nesten zijn succesvol uitgekomen. Bij de andere soorten speelde predatie niet of nauwelijks een rol.

5.2. Overwinterende vogels

Bij de overwinterende vogels zijn in de winters van 2021/22 en 2022/23 de verschillen tussen beide polders groot. Het gaat daarbij zowel om het verschil in aantal soorten als het verschil in aantal individuen. In de Van Pallandtpolder zijn 67 soorten geteld (in 16 tellingen) en in de Martina Corneliapolder 36 soorten (in 14 tellingen). In de Van Pallandtpolder springen met name de aantallen zaadeters (vinkachtigen en mussen) er uit, die worden aangetrokken door het voedsel in de wintervoedselveldjes. Deze grote aantallen vogels trekken op hun beurt weer roofvogels als Sperwer en Blauwe Kiekendief aan. Ook de ganzen zijn in de Van Pallandtpolder ruim vertegenwoordigd. Deze worden aangetrokken door het relatief hoge aantal wintergroene percelen.

Veldleeuwerik in de Van Pallandtpolder, 2023 (Foto: Thijs Glastra)

6. Literatuur

Majoor F. 2022. Vogeltellingen in de Van Pallandtpolder en Martina Cornelia polder 2022. Sovon-rapport 2022/91. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Majoor F. 2021. Nulmeting broedvogels Van Pallandtpolder 2021. Sovon-rapport 2022/27. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Bijlagen

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl)

Bijlage 3.

Aantallen waargenomen vogels in de Van Pallandtpolder in de winter 2021/22 en winter 2022/23

	14-10-21	11-11-21	17-12-21	14-01-22	11-02-22	11-03-22	15-07-22	16-08-22	28-09-22	14-10-22	11-11-22	16-12-22	13-01-23	17-02-23	02-03-23	15-04-23
Aalscholver	2								1							
Bergeend													5			2
Blauwe Kiekendief				1		1										
Blauwe Reiger		3	4	2	1		1	5	1	1	4	2	2			
Bokje															2	
Brandgans			10	650		250		65				118	450	600		
Bruine Kiekendief							1	1								1
Buizerd	2	2						2	1				1	1	1	
Ekster	1	12	6	7	6	2	4	4	2	4	5	4	2	1	1	3
Fazant	6	6	7	3	3	2	2	5	10	14	2	16	4	4	11	4
Fitis							4									
Gaai		1	2		2		1		1							
gele kwikstaart	1						12	6	1							7
Graspieper		2	5	2		14	16	2	17	5	21	11	3	6	17	8
Grauwe Gans	45		80	20	30	50	78			35	200	1200	210	123	8	25
Groene Specht						1										
Groenling		3	4			3		2	37	5	2					
Grote Zilverreiger	1	2	1		1						1					
Holenduif	8	15						5	5							5
Houtduif	20	10		3	11	11	2	12	7	9	5	10		3	9	
Houtsnip						1					4					4
Huismus	20	10	10	10	6				15		6					
Huiszwaluw									2							
Kauw	10	30	70	200	95	17					14	4				4
Keep	200	50	28	15	6	4			31	15						
Kievit						7						3				9
Kleine Karekiet							9	2								
Kleine Zilverreiger									1							
Kneu						1		5								
Knobbelzwaan					2	2							2	4	2	2
Kokmeeuw	6				6								56	2	70	10
Kolgans				20									110			
Koolmees							2	1	3	1					2	
Krakeend	2					4										
Kramsvogel						15										
Kuifeend					3											2
Meerkoet			4	2	2	4	2		4				2	2	6	6
Merel	2	2	2	2	2		2	1		1	1	3	1	1	3	2
Nijlgans						4						2				
Patrijs								2								
Pimpelmees							2	2	1					1		
Putter	10	24	18	12			16	30	34	53	20	4				
Regenwulp																8
Rietgans													20			
Rietgors	5					1		5				20				
Rietzanger							2									
Ringmus	15	12		15					10	8						
Roodborst	1															
Sijs	3															
Scholekster							2									5
Soepgans	20	12	12	10										8		
Sperwer			1	1		1		1	8							
Spreeuw	400	432				68	40	50	10	5	15	10	185	10	38	4
Tapuit									3							
Tjiftjaf						2		2								1
Torenvalk			1					3		1	1	1	1			1
Turkse Tortel										2						
Veldleeuwerik	9	5		4	3	42					20				3	6
Vink	325	100	56	62	12		4	23	88	33	10	5	10	9	4	4
Waterhoen	2			1	2										2	2
Watersnip												8	3			6
Wilde Eend	4		2			8	2	8	6	2			2	8	5	7
Witte Kwikstaart	9					3	11	9	8							2
Zanglijster	8	1				1									1	
Zilvermeeuw													10		10	
Zwarte Kraai	4	5	2	1	2		3	11		8	3	2	3	7	4	5
Zwartkopmeeuw															12	

Bijlage 4.

Aantallen waargenomen vogels in de Martina Corneliapolder in de winter 2021/22 en 2022/23

	21-11-21	17-12-21	14-01-22	11-02-22	11-03-22	16-08-22	29-09-22	14-10-22	11-11-22	16-12-22	13-01-23	17-02-23	2-03-23	15-04-23
Aalscholver							1							
Blauwe Reiger	1						1	2		1				
Brandgans								2						
Buizerd			1	1		2		1	1	1				
Ekster								2	2	1	1	1	3	
Fazant						7	4	1	6			2	2	
Graspieper					41			1	1				8	
Grauwe Gans				80			5	10				20		12
Grote Bonte Specht										2	1			
Grote Zilverreiger									1	1	1			
Houtduif	5				3		2	6		10		12	5	
Kauw		65												
Kievit														2
Kokmeeuw	4	3	35							1	2	3		
Koolmees									1	2				2
Koperwiek	8				3									
Kramsvogel									5	20	4			
Kuifeend													4	1
Meerkoet		4	5	4	4	2	3	5	2		5	5	4	6
Merel	1				4				1	2	2	1	1	1
Patrijs					2		6							
Pimpelmees					1									
Roodborst				1										
Scholekster														3
Soepgans														
Spreeuw	30		56							11				5
Tjiftjaf														1
Torenvalk			1	1						1	1	1		1
Veldleeuwerik					4									
Vink					6		4							
Waterhoen		3			3	1		1		2	2			
Wilde Eend	2				3	2	4						2	6
Winterkoning					1									
Zanglijster								2						
Zilvermeeuw														
Zwarte Kraai	4	5	1	4	2	5	1		1	2	1	3	1	2

In opdracht van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

Sovon